

середовищ. Застосування сучасних ІКТ у закладі середньої освіти сприяє підвищенню мотивації навчання учнів, дає змогу вчителю зробити його цікавішим та інтегрованим.

Список використаних джерел

1. Падалко А. М., Падалко Н. Й. Методика навчання математики : метод. посіб. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2021. 143 с.
2. Практикум з методики навчання математики. Основна школа : навч. посіб. для орг-ції практ. занять та самостійної роботи студ. мат. спец. пед. ун-тів / за ред. В. О. Швеця. Київ : Вид.-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. 267 с.
3. Семенець С. П. Методика навчання математики (підготовлено на основі концепції розвивальної освіти) : навч. посіб. Житомир : Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 536 с.
4. Методика викладання в школі. Теорія та практика : навч. посіб. / за ред. С. В. Петкова, С. Д. Коломойця. Київ : Вид.-во КНТ, 2021. 216 с.
5. Грохольська А. В., Яценко С. Є. Методика навчання математики в старшій та вищій школах : навч. посіб. для студ. фіз.-мат. спец. пед. ун-тів. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. 156 с.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

КОЦУН Лариса,
кандидат біологічних наук,
доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук,
Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

Вступ. Позашкільна освіта разом із дошкільною, загальною середньою, професійно-технічною і вищою є складовою системи безперервної освіти. Вона спрямована на «задоволення освітньо-культурних потреб вихованців, учнів і слухачів, які не забезпечуються іншими складовими структури освіти, на професійне самовизначення і творчу самореалізацію; пошук, розвиток та підтримку здібних, обдарованих і талановитих вихованців» [3].

Як зазначає Ворона Л. І., «позашкільня формує унікальне креативне освітнє розвивальне середовище, відкрите для кожної дитини, яке не може створити заклад загальної середньої освіти» [3, с. 26]. В умовах становлення Нової української школи не знижується освітня та виховна значимість позашкільної освіти, натомість, як указує Биковська О. В., відбувається «переосмислення її місця і ролі на ринку освітніх послуг, розширення її соціальних функцій» [1, с. 16]. Тому сьогодні існує потреба

у кваліфікованих педагогах, які будуть компетентними у цьому напрямку освітньої діяльності.

Проте заклади вищої освіти не здійснюють підготовку фахівців до педагогічної діяльності лише для позашкілля. Тому важливо створити такий освітній вектор у підготовці вчителя, який дозволить йому бути компетентним у специфіці роботи закладів позашкільної освіти. У Законі «Про позашкільну освіту» вказано, що «педагогічним працівником закладу позашкільної освіти повинна бути особа з високими моральними якостями, яка має вищу педагогічну або іншу фахову освіту, належний рівень професійної підготовки, здійснює педагогічну діяльність, забезпечує результативність та якість своєї роботи, фізичний та психічний стан здоров'я якої дозволяє виконувати професійні обов'язки в закладах позашкільної освіти» [3].

Метою роботи є аналіз специфіки підготовки здобувачів вищої освіти до роботи у закладах позашкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. У Волинському національному університеті імені Лесі Українки на факультеті біології та лісового господарства реалізується освітньо-професійна програма «Середня освіта. Біологія, природознавство, здоров'я людини» для здобувачів галузі знань – 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), котра передбачає підготовку магістрів до майбутньої педагогічної діяльності не лише у школі, але й закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного та дослідницько-експериментального напрямку. Структура ОПП містить освітні компоненти із циклу загальної та професійної підготовки, які дозволяють підготувати здобувачів до освітньої діяльності у закладах позашкільної освіти, оволодіти сучасними підходами до розвитку та підтримання стійкого пізнавального інтересу в учнів, роботи із обдарованими дітьми, їх виховання.

ОК із циклу загальної підготовки забезпечать здобувачів вищої освіти основами менеджменту позашкільної освіти, навчать приймати управлінські рішення, організовувати їх реалізацію та регулювання (ОК «Освітній менеджмент»). ОК «Науково-педагогічні дослідження та проєктна діяльність» забезпечить формування у здобувачів освіти методологічної культури та цілісної системи знань, умінь і навичок з організації і проведення науково-дослідної роботи та управління проєктами у закладах освіти. Формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань та практичних навичок, пов'язаних із розумінням психологічних основ ефективної комунікації та налагодження продуктивної взаємодії в освітньому середовищі здійснюється під час засвоєння ОК «Психологія взаємодії».

Цикл ОК професійної підготовки передбачає формування

практичних вмінь та навичок організації освітнього процесу і в закладах позашкільної освіти із використанням інноваційних технологій навчання (ОК «Інноваційні технології навчання біології, природознавства та основ здоров'я», «Теорія та методика навчання біології», «Основи інтегрованого курсу "Природничі науки" та методика його навчання», «Теорія та методика екологічної освіти», «Теорія та методика здоров'язбереження»). Оволодіння здобувачами ОК «Фізіологічні основи розвитку дітей з особливими потребам» дозволить їм розвивати інклюзивне освітнє середовище в закладах позашкільної освіти, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами. Великий виховний екологічний потенціал закладено в ОК «Теорія та методика екологічної освіти», який передбачає оволодіння знаннями про навколишнє середовище, методами та засобами формування екологічної культури особистості, набуття знань і досвіду розв'язання екологічних проблем.

Ознайомлення зі специфікою роботи у закладах позашкільної освіти здійснюється при реалізації освітнього компонента «Методика позакласної та позашкільної роботи з біології, природознавства та основ здоров'я», який вивчається у 3 семестрі в обсязі 4 кредити (за системою ECTS). Об'єктом вивчення ОК є освітньо-виховний процес з біології, природознавства та основ здоров'я у позакласній роботі та в закладах позашкільної освіти. Предмет вивчення – методичні підходи до роботи з дітьми у позакласній роботі та закладах позашкільної освіти. ОК забезпечить здобувачів вищої освіти знаннями про структуру та особливості роботи позашкільних закладів природничого напрямку, формами та методами реалізації позашкільної освіти. Після засвоєння означеного освітнього компонента здобувачі будуть компетентними у реалізації дослідницько-експериментального напрямку позашкільної освіти, ознайомляться з роботою регіонального відділення Малої академії наук України, який сприяє залученню учнів до науково-дослідницької та експериментальної роботи з біології, екології, а також створенню умов для творчого самовдосконалення та самовиявлення, розвитку і підтримки обдарованої молоді.

Підготовка здобувачів до роботи в закладах позашкільної освіти на факультеті біології та лісового господарства ВНУ імені Лесі Українки не обмежується вищевказаною теоретичною складовою, але має продовження під час педагогічної практики, яка проходить не лише у школі, але й в закладах позашкільної освіти, зокрема у Волинському обласному еколого-натуралістичному центрі – комунальному закладі Волинської обласної ради. Під час проходження практики відповідно до її завдань магістри вчаться застосовувати набуті теоретичні знання в реальному педагогічному процесі як керівники гуртків, учнівських

лісництв, в організації та проведенні масових екологічних та натуралістичних заходів тощо.

Ефективність підготовки магістрів до майбутньої педагогічної діяльності в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного та дослідницько-експериментального напрямку перевіряється в ході підсумкової атестації, котра передбачає складання іспиту та захист магістерської роботи. Серед питань екзамену є і такі, які передбачають виявлення рівня знань випускників різних аспектів роботи в закладах позашкільної освіти. Тематика магістерських робіт, котра оновлюється кафедрою щороку, обов'язково пропонує здобувачам і теми, котрі стосуються роботи в закладах позашкільної освіти.

Висновки. На факультеті біології та лісового господарства ВНУ імені Лесі Українки накопичено значний досвід підготовки магістрів до майбутньої педагогічної діяльності не лише у школі, але й в закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного та дослідницько-експериментального напрямку, котрий може бути корисним іншим закладам освіти при розробці ОПП. Локалізація підготовки здобувачів до роботи в закладах позашкільної освіти на магістерському рівні дозволяє врахувати їх пізнавальні інтереси та спиратись на фундамент тих компетентностей, які вони здобули на бакалаврському рівні. Підготовка магістрів до означеного виду професійної діяльності має системний характер та відбувається впродовж усього часу навчання у магістратурі, включає всі цикли підготовки здобувачів.

Основними елементами означеної системи є: теоретична підготовка при засвоєнні освітніх компонентів ОПП, практична підготовка під час педагогічної практики та підсумковий контроль під час складання атестаційного іспиту і захисту магістерської роботи. Поєднання підготовки магістрів до майбутньої професійної діяльності не лише у школі, але і в закладах позашкільної освіти дозволяє розширити можливості працевлаштування наших випускників, робить їх більш конкурентоспроможними на сучасному освітньому ринку праці нашого регіону.

Список використаних джерел

1. Биковська О. В. Особливості професійної підготовки педагогів для системи позашкільної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2011. Вип. 26. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. С. 16–22.
2. Ворона Л. І. Розвиток позашкільної освіти в Україні: огляд наукових джерел. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 73. Т. 1. С. 23–27.
3. Закон України «Про позашкільну освіту». 2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>